

UTSIKT

VÄRMLAND

LÄNSSTYRELSENS TIDNING FÖR LANTBRUKARE I VÄRMLAND
NUMMER 3 OKTOBER 2009

Tinas glass i Södra Rådom, sid 2

Bli klimatsmart, sid 3

Bekämpa kvickroten, sid 4

Ökat problem med fåglar, sid 5

Sköt om dina murade byggnader, sid 6-7

Kurser, sid 8-11

Utbetalningstillfällen i SAM, sid 12

Tinas glass i Södra Rådom

– ett nystartat landsbygdsföretag

I somras öppnades portarna till den nya glasserian "Tinas glass" väster om Molkom. För att underlätta starten av Tinas företagsdröm sökte och beviljades hon investeringsstöd inom landsbygdsprogrammet.

Tina och Jerker Larsson drev den ekologiska mjölkgården Haga. När Tina efter många år fick förslitnings-skador av arbetet började idéer om ett nytt företag att spira.

- Eftersom Jerker även drev företaget Mobil betong medan vi bedrev mjölkproduktion blev det för mycket, vi bestämde oss för att sälja gården och flytta, säger Tina.

Flyttlasset gick dock inte långt, utan bara ca 1,5 km, till en fastighet som tidigare köpts till gården. Här kunde de nya planerna sättas i verket. Tina har en passion för glass och sedan flera år tillbaka har hon på hemmaplan experimenterat med att göra olika glassorter. Nu såg hon chansen att börja tillverka glass mer storskaligt.

*Tina vill anpassa glassutbudet efter säsongen.
-Till jul kommer jag bland annat att sälja saffransglass och glass med kardemumma.*

Jämn ström av kunder

Byggnationen av en ny livsmedelslokal för glasstillverkning och en cafédel startade på sensommaren 2008. Planen var att kunna öppna glasscaféet till sommaren 2009. Något försenad stod invigningen i slutet av juli. Trots regniga dagar har det varit en relativt jämn ström av kunder och Tina planerar att ha öppet ända fram till jul, och eventuellt längre om kunderna fortsätter att komma.

Under flera års tid har Tina passat på att gå kurser i livsmedelshantering, glasstillverkning, ystning och marmeladtillverkning.

- Jag har även varit på många studiebesök hos småskaliga livsmedelsproducenter, bland annat i Sverige, Norge och England, berättar Tina.

Helst ekologiska råvaror

Som före detta KRAV-mjölksproducent har det ekologiska tänkandet följt med in i glassproduktionen. Tina försöker så långt det är möjligt att köpa in råvaror som är KRAV-

godkända eller hålla sig till närproducerade livsmedel. Bland annat köper hon de bär som ingår i glassen av en lokal bärhandlare.

-På sikt vill jag även utöka butikkens sortiment, säger Tina. Jag har kontakt med andra producenter och gårdsbutiker som jag planerar att byta varor med. Jag hoppas också få leverera glass till restauranger. För att utveckla företaget måste man våga testa nya idéer och experimentera, avslutar Tina.

Emma Andersson 054-19 72 84

HAR DU FRÅGOR OM STÖD TILL FÖRETAG PÅ LANDSBYGDEN

KONTAKTA:
Marko Lasic
054- 19 70 29
Björn Eiderbrant
054-19 70 46

Här görs glassen.

HITTA TILL TINAS GLASS

Sväng av väg 63 strax söder om Molkom mot Deje/Mölnbacka. Följ vägen ca 4 km, sedan syns skylten "Tinas Glass".

ÖPPETTIDER

Onsdagar kl 16.00-20.00

Lördag & Söndag kl 14.00-18.00

Bli klimatsmart!

Det finns många sätt att bli klimatsmart och minska utsläppen från lantbruket. Genom effektivisering av t ex gödselspridning, jordbearbetning, utfodring och val av drivmedel kan mycket vinnas.

På senaste tiden har det talats mycket om hur växthusgaser påverkar klimatet. Naturvårdsverket har gjort beräkningar på de största utsläppskällorna i Sverige. I rapporten framgår att inrikestransporter och industrins förbränning står för knappt hälften av utsläppen av växthusgaser. Jordbruket står för ungefär 12 %. Inom jordbruket är det främst sju olika källor som ger upphov till växthusgaser; lustgas från mineralkväve och åkermark, lustgas och metan från stallgödsel, metan från husdjur, samt koldioxid från mulljordar, diesel, olja och produktion av importerat foder.

Minska utsläppen från din gård

Lustgas avges från marken vid omsättning av olika kväveföreningar. Otillräckligt med syre och mycket kväve i marken ökar avgången. Väl-dränerade marker och en bra gröda som tar upp mycket kväve bidrar därför till att hålla avgången på en

lägre nivå. Man bör också undvika att kvävegödsla för mycket. Därför rekommenderas delade kvävegivor, ökad precision vid stallgödselspridning, minimerad höstspridning av stallgödsel och användning av ny teknik, till exempel kvävesensor.

Från stallgödsel avgår metan och lustgas. Mängden varierar med hanteringssystem och generellt ger flytgödsel upphov till mindre utsläpp än fastgödsel. Ett effektivt, men kanske inte så enkelt alternativ, är att röta gödseln. Då kan metan (biogas) tillvaratas till fordonsbränsle och man får rötresten med goda gödslingsegenskaper.

Energianvändningen i jordbruket, såsom diesel, olja och el, kan också minskas. Exempelvis kan man lära sig att köra mer energisnålt och använda biodiesel istället för fossil diesel. Man kan också använda mer lokalproducerat foder vilket ger kortare transporter. Att använda

vindkraft och andra förnybara energikällor är också en möjlighet att minska utsläppen.

Nötkreatur både ger och tar

Idisslarna producerar metangas när gräset omvandlas till näring. Med anpassad utfodring kan metanproduktionen minskas. I samhällsdebatten diskuteras om vi ska föda upp nötkreatur då de släpper ut mycket metangas. Nya forskningsresultat visar dock att permanenta betesmarker har en positiv inverkan på klimatet genom att de binder stora mängder koldioxid. Nötkreaturen bidrar också till den biologiska mångfalden och till kulturlandskapet. Nötkreaturen har alltså en viktig roll även om de släpper ut metan.

Petra Umeland 054-19 72 14

Se kurssidorna för aktiviteter inom miljöanpassat jordbruk.

Kvickrotten vilar inte på hösten!

Kvickrot tillhör rotoqräsen och är på grund av sina livskraftiga underjordiska utlöpare ett av de besvärligaste ogräsen i Sverige. För den ekologiska växtodlaren är en väl planerad jordbearbetningsstrategi ett av de viktigaste vapnen mot kvickrot.

Kvickrot är ett flerårigt gräs som är nära besläktat med vete. Den trivs bra i vårt ljusa, svala, fuktiga klimat och på de flesta jordarter. Kvickrot är ljusberoende och gynnas därför i konkurrenssvaga grödor som ärter och åkerböna. Den etablerar sig också lätt i extensiva vallar. Den har svårare att få fäste i grödor som höstråg, rågvete, frodig höstvet, samt intensivt odlade vallar som är konkurrensstarka.

Kvickrotens rotsystem består av så kallade stamutlöpare. De finns i det övre skiktet av matjorden, de flesta inom 10 cm djup. Det grunda rotsystemet gör kvickrotten känslig för jordbearbetning. Den är känsligast i

3–4 bladsstadiet, då det finns minst inlagrad energi i plantan. Trots att kvickrotens frön är kortlivade har de en viss betydelse för spridning av växten.

Stubba på stubben

Till skillnad från åkertistel och åkermolke vilar inte kvickrot på hösten. Det innebär att mekanisk bekämpning genom upprepad jordbearbetning lönar sig då. Strategin är att försöka utarma kvickrotten genom att sönderdela den i små bitar och plöja ned dessa djupt, så att de inte orkar bilda nya plantor. Att stubbearbeta direkt efter skörd och sedan ytterligare en gång vid 3–4 blad har visat sig vara effektivt. Avsluta med en jämn och djup plöjning. Använd tvåstegsplog (plog med förplog) eller förstärkt plogen med skumvinge alternativt skumrist, så att de sönderdelade utlöparna verkligen hamnar på botten av plogfåran. Om jordarten tillåter kan man välja att plöja ned stamutlöparna på våren istället för sent på hösten.

Kvickrot kan även bekämpas genom

halvträda på våren. En sen vårsådd innebär i många fall att kvickrotten blir störd eftersom den då befinner sig i sitt känsligaste stadium. En halvträda på hösten ger utrymme för upprepade stubbearbetningar och en avslutande plöjning, vilket effektivt bekämpar kvickrot.

Spara diesel och växtnäring

Intensiv jordbearbetning är energikrävande och innebär stora risker för växtnäringsläckage. Ett alternativ kan då vara att så in grödan i en fånggröda, t ex engelskt rajgräs eller vitklöver, som putsas upprepade gånger under hösten. Fånggrödan bryts med en sen höstplöjning eller vårplöjning om det är möjligt. Metoden är inte lika effektiv som upprepad jordbearbetning men miljövänligare.

Malin Eliasson 054-19 72 12

Kvickrotten har ett effektivt rotsystem som gör den till ett besvärligt ogräs.

ÅTGÄRDER MOT KVICKROT

Jordbearbeta upprepade gånger i kvickrotens 3–4 bladsstadie.

Plöj noggrant ned de sönderdelade utlöparna.

Intensiv vallodling med flera skördar/avslagningar missgynnar kvickrot.

Odlå konkurrenskraftiga grödor, till exempel höstråg.

Länsstyrelsens besiktningsmän ger gärna råd om förebyggande åtgärder mot viltskador.

Ökat problem med fåglar

- orsakar skador på grödorna

Under de senaste åren har skador orsakade av fåglar, ökat i omfattning i Värmland. Länsstyrelsen betalar ut ersättning för skadad gröda och ger råd om hur du kan undvika skador på dina marker.

För några år sedan åstadkom tranorna den största skadan på våra värmländska åkrar och då huvudsakligen på hösten och på ganska begränsade områden. På senare tid har vi också fått stora skador av grågäss som ökat kraftigt i antal. Även sångsvanen har ökat och orsakat stora skador i höstrapsodlingar i länets sydligare delar. En ny art som observerats om än i mindre utsträckning är den vitkindade gåsen. Denna art har dock gjort stora skador i andra län.

Ersättning för skrämselåtgärder

De största problemen finns i ett stråk från sydöstra delen av länet, över Ölme och Väse och sedan från Sunne och upp mot sjön Björken. År 2008 betalades det i Värmland ut över 500 000 kronor för grödskador och skrämselåtgärder. Det är den största ersättningen som betalats ut i länet under ett år. Totalt uppgår skadorna till långt större belopp, eftersom det finns arealer som aldrig blir anmälda. I hela riket uppgick den sammanlagda ersättningen för skada på grödor till 3,5 miljoner kronor. Ersättning för skador av fredat vilt

tas från statliga medel och fördelas av Naturvårdsverket till de olika länen. Medlen är avsedda både för förebyggande åtgärder och till att ersätta uppkomna skador.

I Värmland ansvarar Länsstyrelsen för besiktning och värdering av skadan. De flesta anmälningarna brukar komma från augusti och fram till att skörden är klar. I takt med att sångsvan och grågås ökat så kraftigt i antal utsträcker sig dock besiktningsarbetet över en allt större del av odlingssäsongen. Det beror på att dessa arter skadar vissa grödor, bland annat vall, tidigt. Skadornas omfattning varierar från år till år, men vid sen skörd blir skadorna ofta större.

Fåglarna utfodras

Under hösten och kommande år kommer det att läggas ut så kallade betesåkrar på några platser där skadorna har varit särskilt svåra. Metoden har tillämpats på andra ställen i landet och fungerat ganska bra. En betesåker är ett område på ett antal hektar där fåglarna utfodras på olika sätt för att låta bli intilliggande grödor. Marken upplåts av en lantbrukare mot ersättning.

Ofta kan man själv hitta på olika skrämselmetoder som fungerar bra. Man får exempelvis inte glömma bort den gamla hederliga fågel-skrämman.

Gunnar Nilsson 054-19 72 55

ERSÄTTNING FÖR VILTSKADA

För viltskada på gröda går det att få ersättning för skadan samt bidrag till förebyggande åtgärder.

Skadan ska ha orsakats av fredat vilt, det vill säga djur som inte får jagas under någon tid på året.

Skadan ska anmälas i tid så att Länsstyrelsen kan skicka en besiktningsman till platsen.

Ersättning för skador av följande fåglar är aktuella i Värmland:

Trana, sångsvan, grågås och vitkindad gås.

Underhåll och reparationer av Murade ekonomibyggnader

I år har Länsstyrelsens lantbruksenhet för första gången genomfört en kurs i underhåll och reparation av murade byggnader. En kurs som gav mersmak! Det hela gick av stapeln i Tasebo utanför Klässbol och Per Zackrisson från Svensk Byggtradition var vår kurslärare.

Våra gamla ekonomibyggnader av trä – och då särskilt de timrade husen – uppmärksammas ofta i olika sammanhang. Men vid sidan av dessa finns också de murade ekonomibyggnaderna av sten, tegel och sinnersten, putsade eller oputsade. Dessa byggnader får inte alltid den uppmärksamhet de förtjänar.

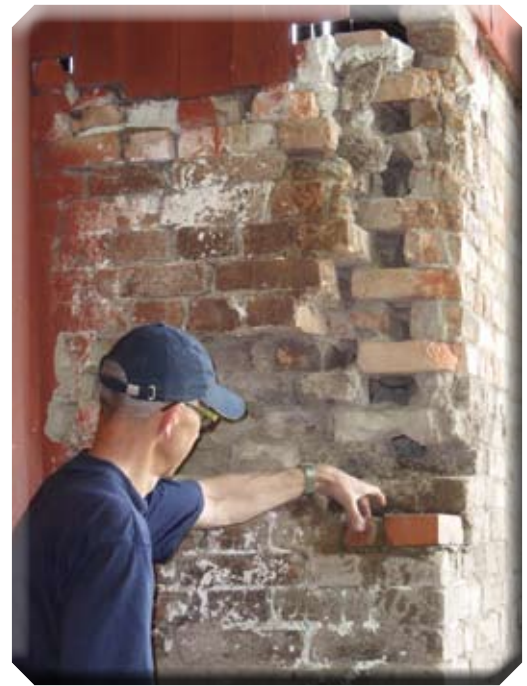
Precis som alla andra byggnader kräver de murade ekonomibyggnaderna kontinuerligt underhåll. Taken ska hållas täta, vattenavrinningen ska fungera och småskador ska repareras innan de blivit allt för stora. Å andra sidan kan då byggnaderna finnas kvar och användas i flera generationer.

Idag kan den som äger en äldre murad byggnad ofta behöva leta reda på information om hur underhåll och reparation med traditionella material går till. Mycket av den kunskap som för hundra år sedan var allmän, som varenda husägare kände till, börjar bli bortglömd. Det är inte längre självklart att vi som äger gamla gårdar vet hur man blandar till en traditionell kalkputs, vilka egenskaper olika typer av bruk har, eller hur en skadad del i en murad vägg ska repareras.

Men som tur är finns hjälp att få! Och den som missade sommarens kurs kan till exempel leta fram mer information på biblioteket.

Här intill följer en liten bildkavalkad som visar arbetet med den ladugård som var vårt kursobjekt i sommar. Ett gammalt takläckage hade gjort att ena hörnet på byggnaden hade vittrat sönder.

Sara Bodin Olsson
054-19 70 44

1. De trasiga stenarna har tagits bort. Återuppbyggnaden av hörnet har börjat.

Kurslärare Per Zackrisson förklarar de olika materialens egenskaper. Vi använder oss av de traditionella materialen kalkbruk och lerbruk, samt kalkputs och lerputs.

LÄSTIPS OM MURADE BYGGNADER OCH PUTS

Så renoveras torp och gårdar, Ove Hidemark m.fl., Ica bokförlag
Utvändig renovering, Göran Gudmundsson, Byggförlaget
Byggnadspraktikan, Astrid Eriksson, Lst Jönköpings län

2. Tegelstenarna huggs till lämplig storlek.

3. Hörnet börjar ta form.

4. Det är svårt att komma åt längst upp – de allra sista stenarna får läggas på plats inifrån loftet.

5. Klart!
Nu ska väggen bara putsas.

Lär dig mer!

Växtodling

Ekologisk certifiering och marknad

Funderar du på att certifiera produktionen? Vi informerar bl a om vad det innebär att certifiera produktionen, vilka produkter som efterfrågas samt priser, stöd och regler för ekologisk produktion. Kursen riktar sig till dig som har kött-, mjölk- eller spannmålsproduktion och är intresserad av att producera och sälja ekologiska produkter.

Tid och plats: Arvika, Näringslivscentret, 27 okt, kl 9.30-12.30, Väse, Hembygdsgården, 29 okt kl 18.30-21.30 (samma kurs)

Kostnad: Kostnadsfri. Kostnad för fika står deltagarna själva för.

Frågor: Lina Ulf Delprato, HS

Anmälan: Senast 20 okt till HS Växel

Klimatanpassat lantbruk - en kurs till nytta för både miljö och plånbok

På kursen diskuterar vi hur vallodlingen kan anpassas till det nya klimatet, energibesparande åtgärder vid vallskörd, energiförbrukning vid utfodring, nyckeltal för energiförbrukning, samt exempel på energibesparande åtgärder på ett lantbruksföretag. På Alstrums Gård bedrivs nötköttproduktion i nybyggt stall. Deras grovfoderskördesystem har fungerat bra denna blöta sommar. Medverkar gör bl a Christer Johansson, LRF konsult Linköping.

Tid: 27 okt, kl 13.00-16.00

Plats: Alstrums Gård, Karlstad

Kostnad: 300 kr (faktureras). Medtag egen kaffekorg!

Frågor: Daniel Hedeås, LSTS

Anmälan: Senast 20 okt till LSTS reception

Utveckla din spannmåls- och oljeväxtodling

Kursen syftar till att ge fördjupade kunskaper i faktorer som kan öka lönsamheten i växtodlingen. Ämnen som är intressanta i år tas upp.

Tid: 4 tillfällen under okt-nov

Plats: HS, Karlstad

Kostnad: 1 200 kr (exkl moms)

Frågor: Ulrica Broström, HS

Anmälan: Till HS växel

Plöjningskurs

Rätt inställd plog är ett effektivt redskap för att hålla efter rotosträs. Med rätt körteknik förbrukas mindre diesel. Rätt utrustad ger den goda möjligheter att blanda in stora mängder växtrester i jorden. Kursen innehåller teori och praktiska övningar. Medverkar gör Christer Johansson, LRF konsult Linköping

Tid: 10 okt, kl 10.00-16.00

Plats: Lillerud

Kostnad: 300 kr (faktureras)

Frågor: Daniel Hedeås, LSTS

Anmälan: Senast 1 okt till LSTS reception

Fältvandring Segerstad - rotröta på klöver och aktuella odlingsfrågor

Rotröta är en av de viktigaste orsakerna till minskat rödklöverbestand i vallarna med åren. Vi tittar på angrepp hos olika rödklöversorter i en demonstrationsodling och redovisar resultat från ett pågående dokumentationsprojekt kring rotröta i Värmland. Rundvandring i konventionella och ekologiska vallar samt diskussion kring aktuella odlingsfrågor. Medverkar gör Lina Ulf Delprato, HS och Daniel Hedeås, LSTS.

Tid: 8 okt, kl 10.00-13.00

Plats: Edsbergs gård, Segerstad

Kostnad: Kostnadsfri. Ta med fika!

Frågor: Lina Ulf Delprato, HS

Anmälan: Senast 5 okt till HS växel

Lär dig mer!

Företag och Trädgård

GRUNKURS

FÖRETAGSUTVECKLING – STARTA FÖRETAG

Kursen vänder sig till företagare med lantbruk eller med någon anknytning till lantbruk som vill starta eller utveckla sitt företag, vare sig det gäller den huvudsakliga verksamheten eller att utveckla en ny affärsidé. Uppfyller kraven för startstöd.

Tid: 12 kurstillfällen, fredagar med start 6 nov

Plats: HS, Karlstad

Kostnad: 3 000 kr (exkl moms inkl kursmaterial och för- och eftermiddagskaffe)

Frågor: Ulla Eråker eller Bengt Andréson, HS

Anmälan: Senast 16 okt till HS växel

BESKÄRNING OCH

VÄXTKÄNNEDOM

Två veckors kurs i beskärning av park- och prydnadsträd, fruktträd, bärbuskar samt prydnadsbuskar. I kursen ingår även växtkännedom. I kursen ingår både teori och praktik. Kursen vänder sig till lantbrukare och landsbygdsföretagare med intresse för och möjlighet till att utföra entreprenaduppdrag inom trädgårdssektorn.

Max 12 deltagare

Tid: 19-23 okt och 2-6 nov, kl 8.30-15.40

Plats: HS, Karlstad

Kostnad: 2 500 kr (exkl moms)

Frågor: Per Brunström eller Tord Näslund, HS

Anmälan: Senast 9 okt till HS växel

TRÄDGÅRDSSKÖTSEL OCH UNDERHÅLL

I femdagarskursen ingår ämnena biologi och växtens funktion, ogräs-hantering, plantering och etablering av trädgårdsväxter, klimat, mark och jord, gödsling och kalkning, grönytor och växtskydd. Kursen vänder sig till lantbrukare och landsbygdsföretagare med intresse för och möjlighet till att utföra entreprenaduppdrag inom trädgårdssektorn.

Max 12 deltagare

Tid: 17-18 nov och 24-26 nov, kl 8.30-15.40

Plats: HS, Karlstad

Kostnad: 1 000 kr (exkl moms)

Frågor: Per Brunström eller Tord Näslund, HS

Anmälan: Senast 6 nov till HS växel

LEDARSKAP OCH PERSONALLEDNING

Kursen ger grundläggande kunskaper om hur man utvecklar den egna organisationen, sitt ledarskap, sitt sätt att kommunicera samt hur motivationen bland medarbetarna kan ökas.

Tid: 4 träffar jan-feb 2010

Plats: HS, Karlstad

Kostnad: 1 900 kr (exkl moms inkl kursmaterial och för- och eftermiddagskaffe)

Frågor: Ulla Eråker eller Bengt Andréson, HS

Anmälan: Senast 22 dec till HS växel

KONTAKT

LSTS

Länsstyrelsen Värmland

Våxnäsgatan 5, Karlstad

Reception: 054-19 71 05

Växel: 054-19 70 00

e-post: varmland@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/varmland

Elisabeth Schönberg: 054-19 72 90

Daniel Hedeås: 054-19 72 38

070-603 42 13

HS

Hushållningssällskapet Värmland

Ventilgatan 5, Karlstad

Växel kl. 9.00-15.00: 054-54 56 00

e-post: varmland@hush.se

www.hush.se/s

Bengt Andréson: 054-54 56 20

Åsa Brandin: 054-54 56 21

Ulrica Broström: 054-54 56 30

Per Brunström: 054-54 56 00

Ulla Eråker: 054-54 56 19

Karin Granström: 054-54 56 17

Tord Näslund: 054-54 56 00

Lina Ulff Delprato: 0706-49 01 39

LRF

Lantbrukarnas riksförbund

Torbjörn Axelsson: 070-564 56 96

Lär dig mer!

SÄKERT BONDFÖRNUFT

LRF och Hushållningssällskapet i Värmland kommer i höst att arbeta med kampanjen *Säkert bondförnuft*. Målet är att halvera antalet olyckor i jord- och skogsbruket. Utöver kurser erbjuder vi individuella gårdsbesök med riskanalys, anordnar gårdsvandringar och kan medverka vid olika lokala aktiviteter.

TRE TRÄFFAR TILL SÄKERT BONDFÖRNUFT

Du får lära dig enkla verktyg för att själv kunna göra en individuell handlingsplan och komma igång med arbetsmiljöarbete på din gård.

Kursen omfattar 3 träffar om 3 timmar.

Tid och plats träff 1: Ölserud 27 okt, Säffle 28 okt, V Nysäter 29 okt, Åmål 3 nov, Bengtsfors 5 nov, Sunne 10 nov, Munkfors 12 nov, Arvika 17 nov, Storfors 24 nov, Torsby 19 nov, Årjäng 1 dec, Filipstad 1 dec

TRE STEG TILL SÄKERT BONDFÖRNUFT

Du får lära dig enkla verktyg för att själv kunna göra en individuell handlingsplan och komma igång med miljöarbete på din gård. Kursen omfattar en heldag - 8 timmar.

Tid och plats: Molkom 3 dec, Väse-Ölme 5 nov, Säffle 7 nov, Kristinehamn 17 nov, Grums 24 nov

Kostnad: 250 kr för kurs resp gårdsbesök

Frågor: Torbjörn Axelsson, LRF

Anmälan och mer information: www.sakertbondfornuft.se/ eller HS växel

Djur

UTVECKLINGSGRUPPER NÖT

Vill du utveckla din nötköttsproduktion? I samarbete med Taurus har Hushållningssällskapet startat utvecklingsgrupper där vi arbetar med företagens nötköttsproduktion. Grupperna bygger på aktiva deltagare och innehållet styrs av deltagarnas intresse.

Intresset har varit stort och grupperna fullbelagda. Nu planerar vi att starta ytterligare grupper.

Är du intresserad? Kontakta Åsa Brandin, HS. Via vår webbplats hittar du information om Taurus.

BYGGKURS NÖT

Byggkurs för dig som har eller ska börja med nötköttsproduktion. Vi tittar på olika typer av inhysningssystem, djurens krav på sin närmiljö, lagkrav och byggprocessen. Andra tillfället är en studieresa inom länet till gårdar med intressanta bygglösningar.

Tid: Ett kvällspass den 5/11 och en studieresa inom länet den 7/11.

Plats: HS, Karlstad

Kostnad: 400 kr

Frågor och anmälan: Senast 22 okt till HS Växel

SLAKTMOGNAD NÖT

Att kunna bedöma när ett djur är slaktmoget är viktigt dels för att producera ett kött med bra kvalitet, dels för att få ett bra avräkningspris och därmed god lönsamhet.

Kursen genomförs på slakteri. Efter en genomgång av slaktmognad, klassning och avräkningspris, genomförs bedömning på djur som skall gå till slakt. Djuren slaktas därefter och kursdeltagarna får se hur slaktkropparna ser ut på de djur de bedömt.

Tid: preliminärt 11 nov

Plats: prel. Tranhems slakteri, Karlstad

Kostnad: 500 kr

Frågor och anmälan: Senast 27 okt till HS Växel

Lär dig mer!

FÄRHÄLSOKVÄLL

Vi inbjuds att ta del av kunskaper förmedlade av fårhälsoveterinär Ulrika König. Vi får lära oss mer om; fotröta, blåtung och utfodringsrelaterade sjukdomar mm. Ett bra tillfälle att ta del av det senaste från Fårhälsovården. Fårhälsokvällen är ett samarrangemang med Värmlands läns fåravelsförening

Tid: 19 nov, kl 18.00-21.00

Plats: LSTS, Karlstad

Kostnad: 150 kr (dokumentation och fika ingår)

Frågor: Elisabeth Schönberg, LSTS

Anmälan: Senast 12 nov till LSTS reception

FÄRKLIPPINGSKURS

För dig som vill lära dig grunderna inom fårklippning. Vad behöver du tänka på vid klippning, hantering, saxens inställning och tidpunkter för klippning? Främst för dig som inte har klippt förut men som vill kunna klippa dina egna får. Ta gärna med egen sax. Klippkursen är ett samarrangemang med Värmlands läns fåravelsförening

Tid: 23 okt, kl 10.00-14.00

Plats: Sätters gård, Karlstad

Kostnad: 300 kr (exkl moms)

Frågor: Elisabeth Schönberg, LSTS

Anmälan: Senast 16 okt till LSTS reception

BRA HÄLSA - FRISKA VÄLMÄENDE

FÄR OCH LAMM

Att djuren är friska och mår bra är viktigt för ekonomin. Kursen tar upp det enskilda djuret och flockens beteende, miljö för att förebygga hälsoproblem och hälsoundersökning. Första träffen är förlagd i fårbesättning. Kursen omfattar 2 träffar.

Medverkande: Veterinär Åsa Lindqvist och Karin Granström, HS

Tid: 20 okt, kl 16.00-19.00 och 26 okt, 15.00-20.00

Plats: Sätters gård, Alster samt HS, Karlstad

Kostnad: 450 kr (exkl moms)

Anmälan: Senast 12 okt till HS växel

UTVECKLA DIN MJÖLKPRODUKTION – EFTERKALKYL MJÖLK

Kursen vänder sig till mjölkproducenter som vill analysera den egna produktionens styrkor och svagheter och få råd om hur mjölkproduktionens lönsamhet kan utvecklas. På kursen görs en efterkalkyl för mjölkproduktionen hos varje kursdeltagare. Ett individuellt rådgivningsbesök och 3 kursträffar ingår. Vid träffarna kommer deltagarnas produktionsresultat att jämföras och diskuteras.

Tid: Individuella besök i okt-nov. Kursträffar i nov-dec, start 11 nov

Plats: HS, Karlstad

Kostnad: 3 300 kr (exkl moms, inkl kursmaterial och för- och eftermiddagskaffe)

Frågor: Ulla Eråker eller Bengt Andréson, HS

Anmälan: Senast 16 okt till HS växel

FRISKA DJUR OCH BRA PRODUKTION PÅ BETE

Nu är dags att se tillbaka på årets betessäsong och betesplanera för 2010.

- Anläggning och skötsel av betesvallar
- Betesplanering för bra tillväxt och mindre parasitproblem
- Parasiter, behövs avmaskning och i så fall när?
- Verktyg för hållbart bete med bra betesekonomi

Medverkande: Karin Granström och Lina Ulf Delprato, HS, veterinär Åsa Lindqvist

Får

Tid: 22 okt, kl 15.30-21.00

Plats: HS, Karlstad

Kostnad: 300 kr (exkl moms)

Anmälan: Senast 12 okt till HS växel

Nöt

Tid: 23 okt, kl 10.00-16.00

Plats: HS, Karlstad

Kostnad: 300 kr (exkl moms)

Anmälan: Senast 12 okt till HS växel

Posttidning B

Länsstyrelsen Värmland
651 86 KARLSTAD

Som mottagare av denna tidning finns Du med i ett adressregister hos Länsstyrelsen Värmland

Utbetalningstillfällen i SAM

Efterarbete till blockinventeringen har i år medfört att handläggningen av SAM-ansökningarna har tagit längre tid. Ett stort antal block har fått ny areal vid inventeringen och i många fall har även identiteten ändrats.

Blockinventeringen medför att Länsstyrelsen måste uppdatera årets ansökningar och eventuella blockbundna miljöersättningsåtaganden. Alla arealuppgifter i ansökan och åtagande har jämförts med de inventerade blockarealerna. Om den inventerade arealen är lägre har ansökan eller åtagandet ändrats efter att en administrativ kontroll har gjorts.

Det kan bli avdrag för sanktioner vid utbetalningen om de arealavvikelser som framkom vid den administrativa kontrollen är mer än 3% eller mer än 2 ha. Vid beräkning av arealavvikelsen kvittar man minskade blockarealer mot eventuella plusarealer på andra block.

Länsstyrelsens målsättning är att så många som möjligt skall få sina pengar vid första utbetalningstillfället. I år blir det dock förmodligen många som inte hinner bli handlagda färdigt i tid trots att första utbetalningen ligger två veckor senare.

Planerade utbetalningstillfällen

28 oktober: Första utbetalningen av stöd som söktes i SAM 2009. Många av dem som sökt miljöersättning eller kompensationsbidrag kommer då att få en delutbetalning på 65 % av ansökt stöd.

30 november: Nationellt stöd.

22 december: Första utbetalningstillfället för gårdsstöd, stöd till proteingrödor och energigrödor.

29 december: Första omgången slututbetalningar av miljöersättning och kompensationsbidrag.

Under början av 2010 planeras gårdsstödsutbetalningar varje vecka från mitten av januari. Utbetalning av miljöersättning och kompensationsbidrag görs i slutet av varje månad.

Lennart Andersson
054-19 72 24

Länsstyrelsen Värmlands tidning för lantbrukare i Värmland

Utgivare: Länsstyrelsen Värmland, 651 86 KARLSTAD
Utkommer med 4 nummer per år.

E-post: varmland@lansstyrelsen.se

Ansvarig utgivare: Malin Eliasson 054-19 72 12

Redaktion: Emma Andersson, Roger Bergqvist, Malin Eliasson,
Maria Sundqvist, Petra Umeland

Formgivning: Katarina Zeplien

Foto: Länsstyrelsen Värmland, Johan Eklund Fotografiska aktiebolaget, Mikael Hake

Tryck: Elanders Sverige AB **Papper:** Multiart silk, **Upplaga:** 5 100 ex,

Publ nr: 2009:13

Vid byte av adress

Vårt adressregister för tidningen Utsikt ändrar vi själva. Därför är det viktigt att du meddelar adressändringar till: Länsstyrelsen Värmland, Lantbruk/tidningen Utsikt, 651 86 Karlstad.
Tel: 054-19 70 00 eller e-post: varmland@lansstyrelsen.se märkt "Lantbruk/tidningen Utsikt"

Länsstyrelsen
Värmland

EUROPEISKA UNIONEN